

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ДАР БОРАИ НАҚЛИЁТ

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с.2000, №11, мод.507; с.2004, №7, мод.466; с.2007, №7, мод.674)

(Қонуни ҚТ аз 15.07.2004 № 59, аз 30.07.2007 № 312, аз 28.12.2013 № 1050)

Ин Қонун фаъолияти интиқолдиҳандагонро дар нақлиёти автомобили, роҳи оҳан, ҳавои ва оби бо мақсади фароҳам овардани шароит барои кори системаи нақлиёти дар асоси механизмҳои бозори ва мусоидат ба таъмин ва рушди хизматҳои аз ҷиҳати иқтисоди самарабахши нақлиёти танзим менамояд.

ФАСЛИ I. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои дар ин Қонун қабулгардида

Дар ин Қонун истилоҳҳои зерин мафҳумҳои зайлро ифода мекунанд:

интиқолдиҳанда - шахси ҳуқуқи ё воқеи, ки воситаи нақлиётро бо ҳуқуқи моликияти хусуси ё дигар навъи моликият истифода менамояд, дар бобати кашонидани мусофирон, бағоч, борҳо ва/ё почта ба ивази музд ё ба тариқи кироя хизмат мерасонад ва барои анҷом додани ин кор иҷозатномаи (литсензия) дахлдор дорад, ки он мутобиқи тартиби муқаррарнамудаи қонун дода шудааст. Таҳти истилоҳи "интиқолдиҳанда" ҳамчунин танзимгари (оператори) ҳамлу нақли борҳо тавассути нақлиёти гуногун, сарфи назар аз он ки зимнан он ягон воситаи нақлиётро истифода мекунад ё не, фаҳмида мешавад.

мизоҷ - шахси ҳуқуқи ё воқеи, ки мутобиқи шартномаи бо интиқолдиҳанда басташуда нақлиётро истифода мебарад.

экспедитор - шахси ҳуқуқи ё воқеи, ки аз ҳисоби интиқолдиҳанда, борфиристонанда ё боргирандае, ки барои интиқоли бор шартнома мебандад ва шартномаи интиқоли борро иҷро мекунад ё иҷрои онро ташкил мекунад, фаъолият анҷом медиҳад.

нақлиёт - соҳаи истеҳсолоти моддиест, ки кашонидани борҳо, мусофирҳо ва бағочро амали мегардонад.

муассисаи нақлиёти - шахси ҳуқуқи, ки ба фаъолияти хоҷагию тиҷорати оид ба интиқоли бор ва мусофирон, хизматрасонии техники ва таъмири воситаҳои нақлиёт машғул мебошад.

муассисаи нақлиёти давлати - муассисае, ки дар он қисми зиёди саҳм (пакети саҳмияҳо) ба давлат тааллуқ дорад.

Моддаи 2. Қонунгузори оид ба нақлиёт

Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба нақлиёт ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз ҳамин Қонун, қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқи мутобиқи ҳамин Қонун қабулгардида, санадҳои ҳуқуқи байналмилалӣ, ки онҳоро Ҷумҳурии Тоҷикистон эътироф намудааст иборат мебошад.

Моддаи 3. Дар бораи моликият дар нақлиёт

Нақлиёт дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба шаклҳои гуногуни моликият асос меёбад. Моликони муассисаҳои нақлиёти дар назди қонун баробар буда, аз ҳимояи яхелаи қонун баҳраманд мебошанд.

Роҳҳои оҳани магистрالي, роҳҳои автомобилгарди истифодаи умум, инчунин роҳҳои, ки аҳамияти мудофиави доранд, бо иловаи иншоотҳои инженери, роҳҳои оби киштигард, дастгоҳҳо ва аломатҳои киштирони, танзим ва кафолати бехатарии киштигарди, дастгоҳҳои системаи батанзимдарории ҳаракатҳои ҳавоии аэронавигатсионӣ, шабакаҳои телемуникатсионӣ, инженери, ки ба таъмини бехатарии парвози киштиҳои ҳавоӣ алоқаманданд, моликияти давлати мебошанд.

Моддаи 4. Заминҳои барои мақсадҳои нақлиёт истифодашаванда

Истифода ва ҷудо намудани заминҳо барои мақсадҳои нақлиёти бо қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқи Ҷумҳурии Тоҷикистон танзим мегардад.

Ба мақсади таъмини боэтимоди истифодаи иншоотҳо ва дигар объектҳои нақлиёти дар минтақаҳои фурчрави, кандашави, обшчи, сел ва дигар таъсиррасонии хатарноки табиӣ минтақаҳои муҳофизати муайян карда мешавад.

Корхонаҳои нақлиёти ва интиқолдиҳандагон бояд заминҳои ба онҳо ҷудошударо мувофиқи таъиноти мақсаднок ва шартҳои пешниҳодшуда, технологияҳои истеҳсолии муҳофизати табиат истифода бурда ба бадшавии вазъияти экологӣ дар минтақа дар натиҷаи фаъолияти худ роҳ надиханд.

ФАСЛИ II. ИДОРА ВА ТАНЗИМ

Моддаи 5. Идоракунии муассисаҳои нақлиёти

Ба муассисаҳои нақлиёти дар идоракунии фаъолияти хоҷагию истеҳсоли соҳибхитиёри дода мешавад.

Тамоми навъҳои фаъолияти муассисаҳои нақлиёти бояд мутобиқи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон оид ба нақлиёт анҷом дода шавад.

Моддаи 6. Танзими фаъолияти нақлиёт

Танзими давлатии фаъолият дар соҳаи нақлиёт бо роҳи таъмини ҳуқуқи, иҷозатномадиҳӣ (литсензиякунони), андозбанди, кредитони, маблағгузори ва нархгузори, ба роҳ мондани сиёсати сармоягузори, иҷтимоӣ ва илмию техники, назорати қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон оид ба нақлиёт ба истифодаи ташкилотҳои нақлиёти сурат мегирад *(Конуни ҚТ аз 30.07.2007 № 312)*.

Мақомоти давлати ҳуқуқ надоранд ба фаъолияти хоҷагии ташкилотҳои нақлиёти мудохила намоянд, инчунин кормандони ташкилотҳои нақлиётиро ба корҳои дигар ҷалб намоянд, ба истиснои ҳолатҳое, ки мутобиқи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон пешбини шудааст.

Хориҷ карда шуд *(Конуни ҚТ аз 30.07.2007 № 312)*.

Моддаи 7. Идоракунии давлатии нақлиёт

Ваколатҳои Ҳукумати Чумҳурии Тоҷикистон дар нақлиёт иборатанд аз:

- ҳимояи манфиатҳои Чумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи нақлиёт;
- амали гардонидани ҳамкориҳои байнидавлати ва байналхалқӣ дар соҳаи нақлиёт;
- коркарди лоиҳаҳои қонунгузори ва асноди дигар, стандартҳо, нормаҳои муайянкунандаи тартиби ҳуқуқи ва меъёри фаъолияти тамоми шаклҳои нақлиёт новобаста аз шакли моликиятшон;
- таҳияи барномаҳои милли ва консепсияи тарақии тамоми шаклҳои нақлиёт, ташаққул ва ҷори намудани сиёсати инвеститсионӣ, илмию-техники ва иҷтимоӣ, тайёр намудани кадрҳо;
- ба вуҷуд овардани шароит барои таъмини зарурияти иқтисодӣ ва аҳолии чумҳури бо ҳамлу нақл ва хизматрасониҳои ба он вобаста;
- назорати риояи ҳуқуқҳои истифодабарандагони нақлиёт;
- коркарди дурнамо дар таъмини босифати саривақтии эҳтиёҷоти давлатии чумҳури ва аҳоли ба ҳамлу нақл.

Моддаи 8. Ваколатҳои мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлати дар соҳаи нақлиёт

Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлати ваколатҳои худро дар соҳаи нақлиёт мутобиқи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон оид ба нақлиёт анҷом медиҳанд.

Моддаи 9. Мақоми ваколатдори давлатии Чумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи нақлиёт

(Конуни ҚТ аз 30.07.2007 № 312)

Мақоми ваколатдори давлатии Чумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи нақлиёт (минбаъд - мақоми ваколатдор) барои татбиқи сиёсати давлатӣ дар соҳаи нақлиёт масъул мебошад ва аз тарафи Ҳукумати Чумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

Фаъолият ва салоҳияти мақоми ваколатдор тибқи Низомнома муайян карда мешавад, ки он аз ҷониби Ҳукумати Чумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мегардад *(Конуни ҚТ аз 30.07.2007 № 312)*.

Моддаи 10. Салоҳияти мақоми ваколатдор

(Конуни ҚТ аз 30.07.2007 № 312)

Салоҳияти мақоми ваколатдор аз инҳо иборат аст *(Конуни ҚТ аз 30.07.2007 № 312)*:

- хориҷ карда шуд *(Конуни ҚТ аз 30.07.2007 № 312)*;
- банақшагири ва мониторинги барномаҳое, ки ба истифодаи рақобати ва самараноки захираҳо ва баланд бардоштани самараи кори системаҳои нақлиёти, мониторинги тарифҳо ва бочҳои аз ҷониби муассисаҳои нақлиётҳои давлати ва хусуси ситонидашаванда мусоидат менамоянд;
- хориҷ карда шуд *(Конуни ҚТ аз 30.07.2007 № 312)*;
- таҳияи нақшаҳои рушди соҳаи нақлиёт;

- таҳлили талаботи сармоягузории соҳаи нақлиёт ва имкониятҳои муассисаҳои нақлиёти, таҳияи барномаи дарозмҳлати сармоягузории давлати;
  - мусоидат намудан ба рақобат баҳри роҳ ёфтан ба бахшҳои нақлиёти;
  - мусоидат ба иттиҳодиякунони, тичоратикунони ва хусусигардонии муассисаҳои нақлиётии давлати;
  - мусоидат ба ҳамкориҳои байналмилали ва минтақавӣ дар соҳаи нақлиёт (*Конуни ҚТ аз 30.07.2007 № 312*);
  - муқаррар ва таъмин намудани риояи меъёрҳои амният ва ҳифзи истеъмолкунанда, ҳифзи муҳити зист ва захираҳои табиӣ ва стандартҳои усулҳои пешқадами идора;
  - бастанӣ шартномаҳо барои анҷом додани фаъолияти вобаста ба сохтмон дар соҳаи нақлиёт, бо пудратчиёни бахши хусусӣ, ки дар асоси рақобат ва ошкоро муайян карда мешаванд;
  - тасдиқи қоидаҳои мустақими ба амал баровардани боркашони омехта;
  - дигар салоҳиятҳои, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ пешбинӣ намудаанд (*Конуни ҚТ аз 30.07.2007 № 312*).
- Хориҷ карда шуд (*Конуни ҚТ аз 30.07.2007 № 312*).

Моддаи 11. Комиссияи байниидоровии машварати оид ба нақлиёт

Бо мақсади баррасии пешниҳодҳои вобаста ба сиёсати соҳаи нақлиёт, баланд бардоштани самара ва тақмили усулҳои хоҷагидорӣ, ҳифзи манфиатҳои муассисаҳои нақлиёти, интиқолдиҳандагон, мизоҷон ва ҷомеаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон Комиссияи байниидоровии машваратии оид ба нақлиётро таъин раисии роҳбари мақоми ваколатдор таъсис медиҳад (*Конуни ҚТ аз 30.07.2007 № 312*).

Ба ҳайати Комиссияи байниидоровии машварати оид ба нақлиёт намояндагони мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, дигар вазоратҳо, идораҳо, муассисаҳои илми, корхонаҳои нақлиёти, интиқолдиҳандагон ва мизоҷон дохил мешаванд (*Конуни ҚТ аз 30.07.2007 № 312*).

Комиссияи байниидоровии машварати оид ба нақлиёт фаъолияти худро дар асоси Низомномае, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамояд, анҷом медиҳад.

ФАСЛИ III. ФАЪОЛИЯТ ДАР НАҚЛИЁТ

Моддаи 12. Асосҳои фаъолияти иқтисоди ва хоҷагии

Асоси муносибатҳои иқтисодӣ ва хоҷагии нақлиётро бозори талабот ва пешниҳоди нақлиёти хизматрасонӣ ба вучуд меорад.

Мақомоти идоракуни, ки оиди ташкили интиқоли мусофирон қарор қабул кардаанд ва аз сабаби истифодаи нархномаҳои танзимшаванда даромадноки таъмин намешавад, бояд аз буҷети дахлдор иловапули диҳанд.

Моддаи 13. Тарифҳо

Барои интиқоли бор, мусофирон, бағоҷ ва хизматрасоние, ки ба интиқол вобастаанд, тарифҳои озоди шартномавӣ муайян мегарданд.

Моддаи 14. Муассисаҳои нақлиётии давлатӣ

Муассисаҳои нақлиётии давлатӣ фаъолияти худро дар асоси тичорати ба сифати воҳидҳои хоҷагиҳои мустақил бо роҳи бастанӣ созишномаҳо бо мақоми ваколатдор анҷом медиҳанд (*Конуни ҚТ аз 30.07.2007 № 312*).

Чунин созишномаҳо нисбати корхонаҳои нақлиётии давлатӣ бояд асноди зеринро дар бар гиранд иборат бошанд:

- статуси корпоративӣ ва тичорати;
- нақша-ҷадвали корҳо ва мустақилияти идора;
- стандарту меъёрҳои корҳо ва тобеияти роҳбарият;
- принципҳо ва тартиби таҳияи сохтори ҳисоботдиҳӣ, аз ҷумла таҳияи ҳисоботдиҳии алоҳида барои воҳидҳои мухталифи фаъолият, муқаррар намудани арзиши амвол ва ҳиссачудокунӣ ба ҳчрдашавии он;
- муайян намудани корҳо ва хизматрасоние, ки барои эҳтиёҷоти давлатӣ иҷро карда мешаванд ва муайян намудани арзиши онҳо;
- нишондиҳандаҳои солонаи молиявӣ ва нақшавии истеҳсоли.

Моддаи 15. Ҳамлу нақли борҳо, мусофирон ва бағоч

Кашонидани борҳо, мусофирон ва бағоч, аз ҷумла хизматрасониҳои экспедитсионӣ дар асоси шартномаи байни мизоҷ ва интиқолдиҳанда анҷом дода мешавад.

Шартҳои кашонидан, татбиқи фаъолияти нақлиёти-экспедитсионӣ, тартиби истифодаи воситаҳои нақлиёт, таъмини бехатарии ҳаракат, риояи қоидаи ҳифзи меҳнат, бехатарии зидди сҳттор, нормаҳои техникую-технологӣ ва санитариро қонунҳо, оинномаҳо ва дигар санадҳои меъёри, ки онро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамояд, муайян мекунад.

Моддаи 16. Робитаи мустақими омехта бо иштироки намудҳои гуногуни нақлиёт

Нақлиёти роҳи оҳан, оби дохили, ҳавои ва автомобили системаи робитаи мустақими омехтаро ташкил медиҳанд.

Муносибатҳо байни ташкилотҳои нақлиёти ҳангоми робитаҳои мустақими омехта, инчунин тартиби ташкили ҳамлу нақл ба воситаи созишномаҳо, ки байни ташкилотҳои намудҳои дахлдори нақлиёт бо қоидаҳои аз тарафи мақоми ваколатдор тасдиқшуда баста мешаванд, муайян мегарданд (*Конуни ҚТ аз 30.07.2007 № 312*).

Моддаи 17. Ҳуқуқ ва чҳдадориҳои мусофирон

Ҳуқуқ ва чҳдадориҳои мусофироне, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон аз хизматрасонии нақлиёти истифода мекунанд, мутобиқи шартномаи байни мусофир ва интиқолдиҳанда, ки тибқи қонунҳо ва дигар асноди меъёри Ҷумҳурии Тоҷикистон баста шудаанд, муайян карда мешаванд.

Мусофир ҳуқуқ дорад:

- ҳамроҳ бо худ қудакони то сини 5-солаи худро, бе ҷудо кардани ҷои алоҳида дар нақлиёти ҳавои, роҳи оҳан ва нақлиёти дохилии оби, дар автобусҳои байнишаҳри, инчунин дар нақлиёти шаҳри ва наздишаҳри ғайр аз такси бепул барад;

- барои хурдсолони синнашон аз 5 то 12 сола бо пардохти 50 фоизи арзиши он чипта харад.

Дар нақлиёти ҳавои, автобусҳои шаҳри ва наздишаҳри кашондани бори дасти ва бағоч бепул то вазни на бештар аз 20 кг муқаррар карда мешавад.

Дар нақлиёти роҳи оҳан, дохилии оби, инчунин автобусҳои байнишаҳри бепул кашондани бори дасти ва бағочи вазнаш на бештар аз 35 кг муқаррар мегардад.

Интиқолдиҳандагон ҳуқуқ доранд, ки вазни бори бепул кашондашударо зиёд кунанд ва дигар имтиёзҳои муқаррар намоянд.

Мусофир ҳуқуқ дорад аз интиқолдиҳандае, ки аз давом додани интиқол даст кашидааст ё ба рҷи дигар мавқуф гузоштааст талаб намояд, ки ҷро ба маконаш расонад ва ҳамаи зарареро, ки ба бекор кардани шартнома ба ҷ мерасад баргардонад.

Мусофир ба имтиёзҳои дигари дар қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон нишондодашуда ҳуқуқ дорад.

Моддаи 18. Ҳамлу нақли байнидавлатӣ ва транзитӣ

Ҳамлу нақли транзитӣ борҳо ва мусофирон тавассути ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ё байни Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар давлатҳо мутобиқи созишномаҳои байналхалқӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешавад.

ФАСЛИ IV. БЕХАТАРИ ВА МАСЪУЛИЯТ ДАР НАҚЛИЁТ

Моддаи 19. Талабот ва масъулият дар нақлиёт

Воситаҳои нақлиёт бояд ба талаботи бехатарӣ, меъёрҳои тиббию санитарӣ, ҳифзи меҳнат ва экология, ки бо стандартҳои байналмилалӣ, давлатӣ ва регламентҳои техникӣ дар соҳаи нақлиёт муқаррар шудаанд, мутобиқ буда, бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз қайди давлатӣ гузаронида шаванд (*Конуни ҚТ аз 28.12.2013 № 1050*).

Моддаи 20. Ҳуқуқи идораи воситаҳои нақлиёти

Талаботи дараҷаи касби барои идораи воситаҳои нақлиёти ва меъёрҳои баҳодихии мувофиқати ҳолати саломатии ашхос доир ба идораи воситаҳои нақлиёти аз ҷониби мақоми ваколатдор яқоя бо Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад (*Конуни ҚТ аз 30.07.2007 № 312*).

Ҳуқуқ ба идораи воситаи нақлиёт ба шахсе дода мешавад, ки таҳассуси мувофиқ ба ин кор дошта бошад ва аз назорати тибби доир ба ҳолати саломати гузашта, барои идора намудани воситаи нақлиёт асноди муқарраршуда гирифта бошад.

Моддаи 21. Масъулияти интиқолдиҳанда

Интиқолдиҳанда ниғаждорӣ борҳо ва бағочро аз лаҳзаи қабул то супоридан ба соҳибаш таъмин менамояд.

Интиқолдиҳанда барои гум шудан, норасоӣ ва осеб дидани бор ё бағоч, агар исбот карда натавонад, ки ин камбудӣҳо на бо айби ҷарҳ додааст, ҷавобгар аст.

Зарари ҳангоми интиқоли бор ё бағоч расондашуда аз тарафи интиқолдиҳанда ҷуброн карда мешавад.

Дар ҳолати нобуд шудан, кам омадан, интиқолдиҳанда якҷоя бо пардохти қимати бор ё бағоч маблағи боркашониро ҷуброн мекунад.

Дар санадҳои қонунгузори инчунин дигар намунаҳои масъулият пешбини шуданашон мумкин аст.

Моддаи 22. Масъулияти мусофир, ирсолкунанда ва гирандаи бор ё бағоч

Мусофирон, ирсолкунанда ва гирандаи бор ё бағоч барои зараре, ки бо гуноҳӣ онҳо ба дигар шахсон, ба моли интиқолдиҳанда ё ба моли дигар ашхосе, ки масъулияти онро интиқолдиҳанда дорад, ҷавобгаранд.

Ирсолкунанда барои зараре, ки ба сабаби маълумоти ноаниқ, нодуруст ё нопурраи ҳуҷҷатҳои нақлиёти ба интиқолдиҳанда ё дигар шахс расонидааст, ҷавобгар аст.

Моддаи 23. Ҳифзи борҳои интиқолдодашаванда ва объектҳо дар нақлиёт

Ҳифзи борҳои интиқолдодашаванда, объектҳои нақлиёт ва анҷом додани корҳои профилактикии зидди счтор дар нақлиёт тибқи тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад.

Моддаи 24. Масъулият барои бехатарии ҳамлу нақл

Масъулият барои бехатарии интиқоли борҳо ва мусофирон ба дҷши интиқолдиҳанда аст. Талаботи бехатарӣ бо қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

Интиқолдиҳанда барои зарари дар натиҷаи дучоршавӣ ба марг ё зарар дидани саломатии мусофир ҳангоми интиқол ба амал омада, агар исбот накунад, ки зарар дар натиҷаи қасди зарардида ё қувваи ногаҳонӣ ба амал омадааст, ҷавобгари амволи дорад.

Ҷавобгари интиқолдиҳанда аз рӯи ҷаҳаддорӣ, ки дар натиҷаи марг ё зарар дидани саломатӣ ба амал меояд, аз рӯи қоидаҳои пешбиниамудаи Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мегардад.

Моддаи 25. Ташкили кори нақлиёт ҳангоми ҳолати фавқулодда

Ҳангоми ба амал омадани ҳолати фавқулодда (заминчунби, обхези, счтор, тарма, паҳншавии касалиҳо ва дигар фалокатҳои табиӣ) муносибатҳои шартномавии корхонаҳои нақлиёти дар ин вақт бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ барои қабули тадбирҳои барҳам додани фалокатҳо ва оқибатҳои онҳо боздошта шуда метавонанд ([Конунӣ ҚТ аз 30.07.2007 № 312](#)).

Хароҷоти корхонаҳои нақлиёти ҳангоми ҳолатҳои фавқулодда доир ба анҷом додани интиқоли бо таъмини тайёрии сафарбари, тадбирҳои мудофияи граждании ва корҳои тасодумию наҷотдиҳӣ дар ҷумҳури аз тарафи бҷчет ҷуброн мешавад.

Корхонаҳои нақлиёти вазифадоранд, ки оҷилан тадбирҳои бартараф намудани оқибатҳои фалокатҳо ва садамаҳо, инчунин дигар ҳолатҳоро андешанд, ки характери фавқулодда доранд.

Моддаи 26. Масъулият барои ҳифзи муҳити зист ва захираҳои табиӣ

Интиқолдиҳандагон ва муассисаҳои нақлиёти ҷаҳаддоранд барои ҳифзи муҳити зист ва захираҳои табиӣ аз ҳама гуна таъсири манфи дар натиҷаи интиқоли бор дар доҳили кишвар ё ба тариқи транзит тавассути қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон тадбирҳои зарури андешанд.

Моддаи 27. Суғурта кардан

Интиқолдиҳанда дар назди мусофирон ҳангоми сафар дар нақлиёти роҳи оҳан, ҳавои, оби, нақлиёти автомобилӣ байнидавлатӣ ва байнивилояти масъулияти суғуртакунии ҳатмӣ ва масъулияти гражданию ҳуқуқии соҳибони воситаҳои нақлиёти автомобилӣро ба ҷаҳд мегирад.

Моддаи 28 Масъулият барои вайрон кардани қонунгузори оид ба нақлиёт

Шахсони ҳуқуқи ё воқеие, ки барои вайрон кардани ин Қонун гунаҳгоранд, тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгар мебошанд.

ФАСЛИ V. ҚОИДАҲОИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 29. Назорат аз болои кори нақлиёт

Назорат аз болои иҷрои қонунгузории нақлиёт, талаботи бехатарии ҳаракат, экология ҳангоми истифодаи воситаҳои нақлиёти корхонаҳо, новобаста аз шакли моликиятшон аз тарафи мақоми ваколатдор ва дигар мақомоти давлатии идоракуни, ки қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбини менамояд, бурда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 30.07.2007 № 312*).

Азназаргузаронии воситаҳои нақлиёт танҳо дар ҳолатҳое, ки онҳоро қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намудааст, гузаронида мешавад.

Моддаи 30. Муносибатҳои байнидавлати дар соҳаи нақлиёт

Интиқолдиҳандагон мутобиқи қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонанд ҳамкорию иқтисодии хориҷиро бо ашхоси ҳуқуқи ва воқеии дигар давлатҳо инкишоф диҳанд ва воридоту содироти маҳсулотро (корҳоро, хизматрасониҳоро) ба амал бароранд.

Дар сурати ба меъёрҳои санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ эътирофшуда мутобиқат накардани меъёрҳои Қонуни мазкур, меъёрҳои санадҳои байналмилалӣ амал менамоянд (*Қонуни ҚТ аз 30.07.2007 № 312*).

Моддаи 30 (1). Аз эътибор соқит донистаии баъзе санадҳои қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 12 декабри соли 1997 "Дар бораи нақлиёт" (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон соли 1997, № 2324, мод. 340), Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 14 майи соли 1999 "Дар бораи ворид намудани тағйирот ба моддаи 21 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи нақлиёт" (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон соли 1999, № 5, мод. 71) аз эътибор соқит дониста шаванд (*Қонуни ҚТ аз 15.07.2004 № 59*).

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон Э. Раҳмонов

ш. Душанбе

29 ноябри соли 2000 № 22